

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
ВП „Стахановський навчальний комплекс Луганського національного
університету імені Тараса Шевченка”

**Сучасні педагогічні технології
підготовки майбутніх учителів
в умовах ступеневої освіти**

Матеріали регіональної науково-практичної конференції

25 квітня 2013 року
м. Стаханов

Стаханов
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2013

УДК [378.011.3-051] (063)

ББК 74.489 я 43

С 91

Редакційна колегія:

- Савченко С.В.** – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ЛНУ імені Тараса Шевченка;
- Горобець Н.М.** – кандидат педагогічних наук, доцент, голова Стахановського навчального комплексу ЛНУ імені Тараса Шевченка;
- Бутенко Л.Л.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки ЛНУ імені Тараса Шевченка;
- Останькович Ю.В.** – заступник директора з навчально-методичної роботи Стахановського педагогічного коледжу ЛНУ імені Тараса Шевченка;

С 91 Сучасні педагогічні технології підготовки майбутніх учителів в умовах ступеневої освіти : матеріали регіон. наук.-практ. конф. (м. Стаханов, 25 квітня 2013 р.) ; ВП „Стахановський навчальний комплекс Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”. – Стаханов : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 382 с.

До збірника ввійшли матеріали регіональної науково-практичної конференції, що відбулася 25 квітня 2013 р. Тематика збірника висвітлює теоретико-методологічні проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті сучасних освітніх технологій, сучасні технології активізації навчально-пізнавальної діяльності учнівської молоді, освітні технології організації самостійної діяльності студентів, особистісно-орієнтований характер виховних технологій у ВНЗ, тьюторський супровід у навчально-виховному процесі закладу освіти.

Для викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

УДК [378.011.3-051] (063)

ББК 74.489 я 43

Рекомендовано до друку Вченою радою

*ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
(протокол № 8 від 29 березня 2013 року)*

© ВП «Стахановський навчальний комплекс
ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013
© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”

<i>Швирка В.М., Броннікова С.М.</i> ТЕАТРАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПОЗАУДИТОРНОЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	345
<i>Шкурін А.І., Малькова М.О.</i> ВПЛИВ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ НА МОРАЛЬНИЙ ОБЛІК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	352
<i>Шумакова О.С.</i> ТЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ВОЛОНТЕРІВ У ПОЗАНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ	357
<i>Ярославцева Л.А.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ В АСПЕКТІ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ	363

Таким чином, театральні технології створюють неформальні групи студентів, де відбувається самостійна художня творчість (драматична, акторська, режисерська), де зміцнюються міжособистісні суб'єкт-суб'єктні стосунки (студент-студент; студент-викладач), а в драмі-ситуації реалізуються мотиви учасників: удосконалення своїх комунікативних умінь, переборення комунікативної скутості.

Література

1. Мельничук С.Г. Формування естетичної культури майбутніх вчителів (історико-педагогічний аспект, 1860–1970 р.р.) / С.Г. Мельничук – К. : Вид-во «Знання», 1995. – 197 с.
2. История эстетической мысли : в 6 т. Т. 1 : Древний мир. Средние века в Европе / Ин-т философии АН СССР, сектор эстетики. – М. : Искусство, 1982. – 464 с.
3. Софронова Л. Старинный украинский театр / Л. Софронова – М. : РОССПЭН, 1996. – 327 с.

ВПЛИВ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ НА МОРАЛЬНИЙ ОБЛІК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Шкурін А.І., Малькова М.О.

*Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»*

Сьогодні як ніколи виявилися серйозні суперечності між загальнолюдськими ідеальними уявленнями про моральні якості особистості та тими потворними засобами дії, які роблять особистість сучасної людини часом аморальною. Безпритульність і злочинність, наркоманія і алкоголізм, ігроманія і проституція, проблеми сім'ї: неповні і багатодітні, грубість у взаєминах, сварки та інший негативний вплив перерахованих чинників до яких може бути схильна особистість, аналізується і активно вивчається сучасними вченими з області медицини, соціології, педагогіки, психології, і важливість цієї проблеми не викликає ні у кого сумніву.

Формування моральної культури молоді є актуальною соціально-педагогічною проблемою суспільства, рішення якої необхідно для входження нашої держави в цивілізовану європейську і світову спільноту. Це завдання можливо вирішити лише об'єднавши

зусилля усіх соціальних інститутів, які впливають на формування моральної культури особистості молоді, тому метою статті є спроба співставити сучасні напрямки діяльності соціальних інститутів (сім'ї, школи та засобів масової інформації), з проблеми формування моральності у сучасної молоді.

Проблеми моральності вивчалися в роботах античних філософів (Аристотель, Платон, Сократ), українських (Г. Сковорода, Я. Козельський, П. Юркевич), сучасних вчених (С. Анісимов, Р. Апресян, В. Біблер, Д. Валеев, А. Гусейнов, О. Дробницький, О. Левицька, А. Титаренко) та ін. Психологічні аспекти морального розвитку особистості розглядаються в роботах І. Беха, О. Бодальова, Б. Братуся, Д. Колесова, І. Кона та ін.

Ми розглядаємо моральну культуру як результат історичного розвитку людських відносин, свідомості і самосвідомості людей, як інтегровану якість особистості, в якій відображені моральні цінності, закріплені у відчуттях адекватно ціннісним моральним уявленням, а також адекватній соціокультурній поведінці, яка відображає як моральні, так і власні світоглядні оцінки; моральна культура несе в собі загальнолюдські цінності, національні моральні ідеали, які відображають рівень розвитку цивілізації в конкретний історичний період.

Реалії сучасного суспільства пропонують недосвідченій та невпевненій в моральних позиціях особистості масу спокус, протистояти яким дуже нелегко. Школа, сім'я та засоби масової інформації у зв'язку з соціально-політичною і економічною ситуацією, яка склалася в Україні, не виконують на належному рівні своїх функцій по формуванню морального обличчя молоді. Розглядати формування моральності необхідно нерозривно зі всіма «негативними проявами сучасного суспільства», оскільки кожне з них прямо або побічно впливає на особистісні якості молоді.

Хто і як допоможе сучасній людині протистояти їм, знаходити дійсні переконання, формувати позитивні погляди, які створили б в свідомості особистості непідкупне бажання одержувати знання, досягати науки, удосконалювати себе морально і фізично, присвячувати своє життя творчій діяльності створювати міцні сім'ї і рости здорове потомство? Знаходячись в соціумі, молодь одночасно

виконує декілька соціальних ролей – громадянина, фахівця, члена сім'ї, колективу та ін., в процесі чого вона засвоює соціальний досвід поведінки, необхідний їй для самореалізації як особистості. В той же час вона схильна до захворювання, коли вчиться на прикладах поведінки старшого, деколи не здорового «морально», покоління.

Школа, сім'я та засоби масової інформації покликані виконувати функції морального оздоровлення суспільства. Сім'я – первинний осередок суспільства – на власному прикладі формує моральність дитини. У сім'ї дитина вперше одержує основи норм поведінки, навички спілкування з іншими людьми, навичками передачі життєвого досвіду батьків, їх знань і сімейних традицій. Сімейні традиції є поєднанням суспільних традицій у тій мірі, в якій вони відображаються в житті сім'ї, та специфічних норм і правил, прийнятих у кожній конкретній родині з унікальними для кожної окремої сім'ї культурно-історичними ознаками. Вони виступають як певні моделі поведінки, культурні зразки та норми моральних відносин. Їх існування у сім'ї залежить від характеру стосунків, діяльності та впливу соціокультурних та педагогічних чинників [1, с. 28]. Дитина що дорослішає, з одержаними в сім'ї знаннями вступає в спілкування із зовнішнім середовищем (вулиця, школа). Там його знання, стикаючись з іншими, формуються в особистісні моральні якості дитини.

Школа виконує освітні і виховні функції засобами вивчення навчальних предметів і позаурочної виховної роботи. При розгляді навчальних предметів шкільної програми ми знаходимо в них приклади прямої дії на моральну культуру учня:

- українська література є одним із найважливіших предметів, що активно формує моральну культуру особистості. Вивчення творів різних жанрів сприяє пізнавальному інтересу до творчості того чи іншого письменника і є чинником поглиблення знань з історії української літератури та норм моралі, що виробилися протягом багатовікової історії людства [2, с. 20];

- музика задовольняє як духовні так й естетичні потреби, бо джерелом насолоди, яку дає музичне мистецтво, є радість духовного збагачення, задоволення від утілення в ньому природних і суспільних

цінностей, тому в музиці духовна та естетична функції посилюють особливі якості молодого людини [3, с. 115];

- як можливе життя сьогодні без мистецтва в основі якого лежить образне відтворення дійсності, естетичне освоєння світу. Мистецтво з'явилося як засіб задоволення духовних потреб людей в естетичній насолоді й пізнанні, як засіб вираження всього багатства їх переживань. Діючи переважно на почуття і уяву, мистецтво викликає глибокі переживання, роздуми, асоціації, пов'язані з певними явищами життя, і тим впливає на формування громадських і моральних ідеалів особистості [4, с. 238];

- неможливо будувати майбутнє без знань екології. Організовані дії на захист природи повинні приводити молодь до розуміння моральної та естетичної цінності природних явищ. Збагачення краси навколишнього середовища також закономірно повинне породжувати прагнення охороняти середовище, готовність до відповідальних практичних дій [5, с. 152];

- на уроках фізичного виховання реалізується завдання фізичного розвитку підростаючого покоління. Суспільству потрібні фізично міцні фахівці – люди волі, мужності, енергії, наполегливості, ці якості не тільки не мають протиріччя обліку моральної людини, а й роблять її гармонійно та всесторонньо розвиненою [6, с. 272];

- неможливо будувати майбутнє без знань історичного минулого. Активне використання у навчально-виховному процесі кращих надбань національної культури, краєзнавчого матеріалу, етнокультурних особливостей регіону [7, с. 225], які дають можливість доторкнутися до свого рідного, кровного, та на цьому прикладі спадщини формувати у дитині ціннісні відношення до моральних принципів;

- як можливе життя сьогодні без інформаційних технологій? В Інтернеті набули такі засоби поширення культурної й освітньої інформації, як віртуальні бібліотеки, музеї і клуби (кафе). Це створює реальні умови для самоосвіти, розширення кругозору, інформаційні технології прямо або опосередковано змінюють систему детермінант, які визначають спрямованість поведінки, психології людини та її моральний облік [8, с. 193].

Велику роль у формуванні світогляду молоді відіграє пропаганда сучасного способу життя засобами масової інформації. Дослідження вітчизняних і зарубіжних фахівців свідчать про негативний вплив на молодь інформації і відеопродукції, що пропагує насильство, вільний секс, легкий бізнес. Безконтрольна активно демонстрована інформація поступово формує образ думки і дій у дитини, що не має твердих моральних основ, і стає «керівництвом к дії».

Відсутність єдності та узгодженості в діяльності: батьків в сім'ї; у взаємодії сім'ї і школи; сім'ї, школи та засобів масової інформації, гальмує виховний процес направлений на формування моральної культури молоді.

Сьогодні, як ніколи раніше, актуально стоять питання про: об'єднання зусиль органів місцевої влади, різних міністерств і відомств при державної підтримки їх діяльності; координацію і узгодженість дії батьків в сім'ї; взаємодії сім'ї і школи, сім'ї, школи і громадських організацій; необхідність підвищення ролі батьківських комітетів в житті школи; посилення зв'язку батьків і вчителів, зокрема використання позитивних можливостей засобів масової інформації і захист дітей і підлітків від їх негативного впливу.

Таким чином, одним із пріоритетних напрямків роботи сучасних соціальних інститутів (сім'ї, школи та засобів масової інформації), є формування моральної культури особистості, проаналізувавши деякі аспекти цієї проблеми можна зробити висновок, що найвищих результатів в цьому питанні можливо досягти лише об'єднавши зусилля даних інститутів, що буде сприяти постійній координації дій з ціллю досягнення високої моральності учнівської молоді.

Безумовно у рамках статті немає можливості досконало розглянути в повному обсязі процес впливу усіх соціальних інститутів (громадські молодіжні організації, батьківські комітети, будинки творчості, дитячо-юнацькі спортивні школи, культурно-дозвільні та інші), які безумовно впливають на формування моральної культури молоді, але їх спільна діяльність також буде сприяти виховному процесу направленому на досягнення поставленої мети.

Література

1. Сімейні традиції у моральному вихованні старшокласників : метод. посіб. / Т. В. Вечерок. – Херсон : Айлант, 2004. – 84 с.
2. Василенко І. М. Вивчення мемуарної літератури / І. М. Василенко // Освіта Донбасу. – 2004. – № 2. – С. 20 – 28.
3. Луганська Л. М. Формування духовності особистості дошкільника засобами музичного мистецтва / Л. М. Луганська // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2007. – № 12. – С. 115 – 123.
4. Полтавська Н. А. Мистецтво у формуванні духовних цінностей старшокласників / Н. М. Полтавська // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2007. – № 17. – С. 238 – 244.
5. Біла І. В. Основи формування екологічної свідомості особистості у загальноосвітніх навчальних закладах / І. В. Біла // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2008. – № 21. – С. 152 – 159.
6. Николайчук И. Ю. Физическое совершенство как один из компонентов духовного развития личности / И. Ю. Николайчук // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка: За матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. „Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті”. – 2003. – № 20. – Ч. 4. – С. 272 – 274.
7. Чернуха Н. М. Національне виховання та духовність / Н. М. Чернуха // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2001. – № 9. – С. 225 – 227.
8. Жукова В. М. Морально-духовне виховання студентської молоді в процесі роботи з інформаційними технологіями / В. М. Жукова // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 7. – С. 193 – 198.

ТЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ВОЛОНТЕРІВ У ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ

Шумакова О.С.

*ВП «Стахановський педагогічний коледж Луганського
національного університету імені Тараса Шевченка»*

В умовах європейського вектору освіти України глобалізаційні та інтеграційні процеси, поряд з прогресивними впливами, значно ускладнюють політичні, соціально-економічні та культурно-освітні реалії нашого життя. Тому концептуальні ідеї і стратегії модернізації сучасної освіти спрямовані на пошуки загальних засобів та механізмів